യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 59✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

അന്ന-പാനാങ്ഗ/നാസങ്ഗാ/ദൃതേ നാസ്തീഹ കിംചന .
ശുഭ-മസ്ത്വിതി സംവാദി/ മഹാൻ/കിമിവ വാഞ്ഛതു .. 1

തിര്യ+ഞ്ചഃഫ് പശവോ മൂഢാ/ യേ ന തുഷ്യ+(ന്തി-അ)സാധവഃ .
ഭോഗൈഃഖ് കൃപണ-സർവസ്-വൈ/രാദി-മധ്യാന്ത-പേലവൈഃ .. 2

വിശ്വാസംയ് യാന്തി യേ ലോകേ തൈരലംൻ നര-ഗർദഭൈഃ .
ഇതഃഖ് കേശാ ഇതോ രക്ത/മിതീയം പ്രമദാ-തനുഃ .. 3

ഏതയാ തോഷ-മായാന്തി സാരമേയാ ന മാനവാഃ .
മൃ+ന്മഹീ/ദാരു-തരവോ ദേഹാ മാംസ-മയാ അപി .. 4

അധോ ഭൂരമ്/ബരം പൃഷ്ഠേ കിമ-പൂർവം സുഖായ തു .
മാത്രാ+സ്പർശാനു-സാരിണ്യോ വിവേക-പദ-ഭങ്ഗുരാഃ .. 5

മോഹായൈ/വാപരാ/മൃഷ്ടാഃസ് സകലാ ലോക-സംവിദഃ .
സർവസ്യാ ഏവ പര്യ+ന്തേ സുഖാ-ശായാ+ശ്ച സംസ്ഥിതമ് .. 6

മാലിന്യംൻ ദുഃഖമ+പ്യേവംഞ്ച് ജ്വാലായാ ഇവ ക+ജ്ജലമ് .
ആഗമാ-പായിനോ∫നിത്യാ/ മനഃഷ്/ഷഷ്ഠേന്ദ്രിയ+ക്രിയാഃ .. 7

ലതാ നാഗേ+ന്ദ്ര-മൃദിതാ ധാരയന്തി ന സംപദഃ .
പുത്രികാ രക്ത-മാംസസ്യ കാന്തേയ-മിതി സാദരമ് .. 8

സ്വദേഹ-നാമ്നാ∫+സ്ഥി/ചയേ/+ ശ്ലിഷ്യതേ മോഹക+ക്രമഃ .
സർവം സത്യമിദം രാമ+ സ്ഥിര-മജ്ഞസ്യ തുഷ്ടയേ .. 9

ജ്ഞസ്യാ+സ്ഥൈര്യമ-സത്യംഞ്ച് ച ജഗ+ദ്രാമ ന തുഷ്ടയേ .
അഭു+ക്ത്യേ∫പി വിഷാ യൈഷാ വിഷ-മൂർച്ഛാം പ്രയച്ഛതി .. 10

താം പരിത്യജ്യ ഭോഗാ+സ്ഥാം/ സ്വാത്-മൈക+ത്വ/ഗതിം ഭജ .
അനാത്മ-മയ-ഭാവേന ചിത്തം സ്ഥിതി-മുപാ-ഗതമ് .
യദാ തദൈ/തദാ-ജാതംഞ്ച് ജഗ+ജ്ജാലമ-സന്മയമ് .. 11

വാസനാ-വശതോ+ ബ്ര+ഹ്മ/മനസാ കല്പിതംവ് വപുഃ .
തേജസാ+ ശ്രിത-കുഡ്യേന ഹേമാ-ഭത്വ-മിവാ+ത്മനഃ .. 12

ശ്രീരാമ ഉവാച .
വൈരിഞ്ച-പദമാ-സാദ്യ മനോ+ ബ്ര+ഹ്മ+ന്മഹാ-മതേ .

ഇദംഞ് ജഗത്-സുഘനതാംങ് കഥമാ-നയതി+ ക്രമാത് .. 13

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഗർഭ+തല്പാത്-സമുത്ഥായ പദ്മജഃഫ് പ്രഥമഃശ് ശിശുഃ .
ബ്രഹ്മേതി ശബ്ദ-മകരോദ്/ബ്രഹ്മാ തേന സ ഉച്യതേ .. 14

സംകല്പജാല-രൂപസ്യ മനസാ കല്പിതാ-കൃതേഃ .
അകരോ+ത്തസ്യ സംകല്പ-ലക്ഷ്മീഃഫ് പദ-മഥോ+ത്തരേ .. 15

തതഃസ് സംകല്പയാ-മാസ പൂർവംൻ തേജോ മഹാ+പ്രഭമ് .
ശര-ദന്തേ ലതാ-ചക്ര-ചക്രീ-കൃത-ദിഗന്തരമ് .. 16

പ+ക്ഷ+പ്രതിമ-നി+സ്യൂത/കർമ-ണാതി/ഗുണാ+ക്ഷരമ് .
പുഞ്ജ-പിഞ്ജര-പര്യന്തം/ ഹേമ+ജ്ഞാന-നിഭാമ്/ബരമ് .. 17

ജാല-ഹേമ-ലതാ-ജാല-ജടാല-നിജ-മന്ദിരമ് .
കചത്/പ്രസര-ദു+ദ്യാനാ-കാര-കുണ്ഡല-മണ്ഡിതമ് .. 18

തം ശരീരം മനസ്/തസ്മിംസ്/തതസ്/തേജസി ഭാസ്വരേ .
ആത്മാകാര-സമാകാരം ഭാസ്വരം സമകല്പയത് .. 19

*സ/തതസ്/. തേജ-സസ്/. തസ്മാ/. ദ+ഭ്യുദേതി ദിവാകരഃ .
ജാല-മണ്ഡല-മധ്യ+സ്ഥോ+ ജ്വലത്/കനക-കുണ്ഡലഃ .. 20

ജ്വല+ജ്ജടാ-ഭാര-ധരോപാന്ത-വിസ്ഫാര-പാവകഃ .
ജ്വാലാ-വിശാലാ-വയവഃഫ് പൂരിതാ-കാശ-മണ്ഡലഃ .. 21

അഥ+ ബ്രഹ്മാ മഹാബുദ്ധി/രന്യാസ്താസ്-തേജസഃഖ് കലാഃ .
അപാല്യ/ യദസദ്/ബ്ര+ഹ്മാ തരങ്ഗാ-നിവ സാഗരഃ .. 22

ത്യേ്പി സംകല്പ-സംപ്രാപ്ത/സിദ്ധയഃസ് സമശക്തയഃ .
യഥാ/സംകല്പിതം വസ്തു+ ക്ഷണാദ്-ദൃഷ്ട്വാ-പുര+ഗ്രതഃ .. 23

സംകല്പ-യന്തോ യാ+ന്യാംസ്തേ നാനാ-ഭൂത-ഗണാൻ-ബഹൂൻ .
*ഭൂതേ+ഷ്വന്യാം+സ്തു/ തേ+ഷ്വന്യാംസ്/തേ+(ഷു-ആ)ന്യാൻ-വിവി-ധാനപി .. 24

സംസ്മൃത്യ വേദാംസ്-തദനു/ യജ്ഞ+ക്രമ-ഗുണാൻ-ബഹൂൻ .
ജഗദ്/ഗ്രഹാ-ദയം ബ്ര+ഹ്മാ മര്യാദാം സമ-കല്പയത് .. 25

ബ്രാ+ഹ്മം/ രൂപ-മുപാദായ മനോ-നാമ മഹ+ദ്വപുഃ .
തനോ-തീത്ഥ-മിമാംൻ ദൃഷ്ടിം/ ഭൂത-സംതതി-സംകുലാമ് .. 26

സമുദ്രാ-ചല/വൃക്ഷാ+ഢ്യാംങ് കൃത-ലോകോ+ത്തര+ക്രമാമ് .
മേരു-ഭൂപീഠ-ദിക്കുഞ്ജ/ജടാ-ലോദര-മണ്ഡലാമ് .. 27

സുഖ-ദുഃഖ-ജരാ-ജന്മ/മരണ+സ്വാധി-ബോധി-താമ് .
രാഗ+ദ്വേഷ-മയോ+ദ്വിഗ്നാംങ്ങ് ഗുണ+ത്രയ-മയാ+ത്മികാമ് .. 28

മനോ-ഹസ്തൈർ/വിരിംഞ്ച്-ചോത്ഥൈ/+ര്യദ്യഥാ കല്പിതം പുരാ .
തത്ത-ഥൈവാ-ഖിലംൻ ദ്രഷ്ടുംൻ ദൃശ്യത്യേ+ദ്യാപി മായയാ .. 29

ഇത്ഥം സർവേഷു ഭൂതേഷു കേഷു-ചി+ത്ത്വ-ഥവാ പുനഃ .
സംക+ല്പയതി സംസാരം പരം പ+ശ്യതി ചിത്-സ്ഥിതമ് .. 30

മോഹ ഏവം/മയോ മിഥ്യാ ജാഗതഃസ് സ്ഥിരതാംങ്ങ് ഗതഃ .
സംകല്പ-നേന മനസാ കല്പിതോ+ചിരതഃസ് സ്വയമ് .. 31

സംകല്പ-വശതഃസ് സർവാഃഫ് പ്രസവന്തി ജഗത്/ക്രിയാഃ .
സംകല്പ-വശതോ ദേവാ നി+ര്യാ+ന്തി നിയതി+സ്ഥിതാഃ .. 32

കോപി-തായാഃഫ് പ്രജാ-നാഥൈർ/ജഗഥ്-സൃഷ്ടേഃഖ് കുലോദ്/ഭവഃ .
ബ്ര+ഹ്മാ സംചിന്ത-യ+ത്യേഷ പദ്മാസന-ഗതഃഫ് പ്രഭുഃ .. 33

മനഃസ്-സ്പന്ദന-മാത്രേണ ചി+ത്രംഞ്ച് ചിത്തംയ് യദു+ത്ഥിതമ് .
സൃഷ്ടിർവാ ഭോഗിനീ+ സ്ഫാരാ+ വ്യവഹാര-വികാരിണീ .. 34

രുദ്രോ-പേന്ദ്ര-മഹേ+ന്ദ്രാ+ദ്യാ/ ശൈല-സാഗര-സംകുലാ .
പാതാല-രോദോ-ദിക്/സ്വർഗ/മാർഗ-സംകട-കോടരാ .. 35

സംകല്പ-ജാല-മത്യന്തം/ മയേദ-മഭിതസ്-തതമ് .
അധുനാ-വിരതോ+സ്മ്യസ്മാദ്-വിക+ല്പോൽ-ലാസന+ക്രമാത്.. 36

ഇതി നിശ്ചിത്യ വിരതഃഖ് കല്പനാ-നർഥ-സംകടാത് .
അനാദി-മത്പരം ബ്രഹ്മസ് സ്മര+ത്യാത്മാന-മാത്മനാ .. 37

തമാ-സാദ്യ തദാ-ഭാസേ പദേ ഗലിത-മാനസേ .
സുഖംൻ തിഷ്ഠതി ശാന്താത്മാ/ തല്പ്യേ+ധഃശ് ശ്രമ/വാനിവ .. 38

നിർമമോ നിരഹംങ്ങ്-കാരഃഫ് പരാം ശാന്തി-മുപാഗതഃ .
അവി+ക്ഷുബ്ധ/ ഇവാമ്/ഭോധി-രാത്മ-നാത്മനി തിഷ്ഠതി .. 39

ധ്യാനാത്/കദാചിദ്/ഭഗവാൻഥ്സ്വയം വിരമതി+ പ്രഭുഃ .
ബന്ധനാഥ്_സലില+സ്യന്ദാത്-സൗമ്യ+ത്വാ/ദിവ വാരിധിഃ .. 40

വിചാരയതി സംസാരം സുഖ-ദുഃഖ-സമന്വിതമ് .
ആശാപാശ-ശതൈർ/ബദ്ധം രാഗ+ദ്വേഷ-ഭയാതുരമ് .. 41

തതഃസ് സ കരുണാ+ക്രാന്ത/മനാ ഭൂത-വിഭൂതയേ .
കരോതീഹ മഹാർ/ഥാനി ശാസ്ത്രാണി വിവി-ധാനി ച .. 42

അധ്യാ+ത്മ+ജ്ഞാന-ഗർഭാണി വേദ-വേദാങ്ഗ-സംഗ്രഹമ് .
പുരാണാദീനി ചാ+ന്യാനി മുക്തയേ സർവ-ദേഹിനാമ് .. 43

പുനസ്-തത്/പദമാ-ലമ്ബ്യ പര-മാപ+(ദ്-വി)നിർഗതഃ .
സ്വസ്ഥസ്/തിഷ്ഠതി ശാന്താത്മാ നിർ/മന്ദര ഇവാർണവഃ .. 44

അവലോക്യ ജഗ+ച്ചേഷ്ടാം മര്യാദാംവ് വിനിയോജ്യ ച .
ബ്രഹ്മാ കമല-പീഠസ്ഥഃഫ് പുനഃസ് സ്വാത്മനി തിഷ്ഠതി .. 45

കദാചിത്/കേവലം സർവ-സംകല്പ-പരിഹീനയാ .
യദൃച്ഛയാ-നുഗ്ര-ഹാർഥംൽ ലോക+ക്രമ-വദാ+സ്ഥിതഃ .. 46

നാർജവംൻ നാസ്യ സംൻത്യാഗോ വപുഷോ നച സംങ്ഗ്രഹഃ .
നാനാ ന ചേതനംൻ നേഹ ന+സ്ഥിതിർ/നാ+സ്ഥി/തിഃസ് സ്ഥിതാ .. 47

സർവ-ഭാവ-സമാ-രമ്ഭഃസ് സമഃസ് സർവാസു വൃത്തിഷു .
പരി-പൂർ/ണാർ/ണവാ-കാരോ മുക്ത-ശേഷോ്വ-തിഷ്ഠതേ .. 48

കദാചിത്/കേവലം സർവ/സംകല്പ-പരിഹീനയാ .
യദൃ+ച്ഛയാ/നു+ഗ്ര-ഹാർഥ ലോകാനാം പ്രതിബുധ്യതേ .. 49

ഏഷാ+ബ്രാ+ഹ്മീ+ സ്ഥിതിഃഫ് പുണ്യാ യാ മയോക്താ മഹാമതേ .
യാതാംവ് വിധി-സുരാ-നീകൗ/ താമേതാം സാത്ത്വികീ-മപി .. 50

ചിത്-സർഗോ-പരമാ-കാശേ+ ബ്രഹ്മണോ യന്മനഃഫ്/ഫലമ് .
ഉദേതി+ പ്രഥമഃസ് സൈവ+ ബ്ര+ഹ്മത്വം സമ-വാശ്നുതേ .. 51

സർഗേ+ സ്ഥിതിംങ് ഗതേ+ ത്വന്യാ/ യോദേതി കല്പനാ-പരാ .
സാ+വ്യോമാ-നില-മാശ്രിത്യ+ പ്രവി+ശ്യൗ/ഷധി-പല്ലവാൻ .. 52

കാചി+ത്സുര+ത്വ-മായാതി കാചി-ദായാതി യ+ക്ഷതാമ് .
ഉദേതി+ പ്രഥമം സൈഷാ+ ബ്ര+ഹ്മത്വം സമവാശ്/നുതേ .. 53

യാ യത്-സ+ത്ത്വം സമ+ന്വേതി/ സാത-ദേവാശു ജായതേ .
ജാതാ സംസർഗ-വശ-തസ്/തസ്മി+ന്നേവ ച ജന്മനി .
ബ+ധ്യതേ മുച്യതേ വാസൗ/+ സ്വയ-മന്വാര-ഭേദതഃ .. 54

ഇ+ത്ഥംങ് ഗതാ+സ്ഥിതി-രിയംങ് കില രാമഭദ്ര
സൃഷ്ടിഃസ് സ്ഫുട+പ്രകട-സംകട-കർമ-ലബ്ധാ .
ആവിർ/ഭവേദ്-വിവിധ-വേഗ-വിഹാര-ഭാര-
സംരമ്ഭ-ഗർഭ-വിധൃതാ കല-നാപ/ദേ-സാ .. 55

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ+ സ്ഥിതിപ്രകരണേ
കമലജ+വ്യവഹാര-വർണനംൻ നാമൈ-കോന-ഷഷ്ടി-തമഃസ് സർഗഃ .. 59 ..
ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
21.10.2023